

Sygn. akt II PK 7/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa K.P.
przeciwko Fundacji P. dawniej Fundacji K. w W.
o przywrócenie do pracy, o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 listopada 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 28 czerwca 2016 r., sygn. akt VI Pa (..),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w B., w sprawie z powództwa K.P. przeciwko Fundacji P. (dawniej: F. K. w W.) o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie, na skutek apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 19 listopada 2014 r., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że oddalił powództwo o przywrócenie do pracy, w punkcie 2 w ten sposób, że zamiast wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy zasądził 72.258,10 zł brutto tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, oddalił apelację pozwanej oraz zasądził od pozwanej na rzecz powoda 60 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Pozwana zaskarżyła powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.: (-) przez przyjęcie, że łącząca strony umowa o pracę była umową na czas określony, a w konsekwencji, że pozwany rozwiązał przedmiotową umowę bez wypowiedzenia z naruszeniem przepisów art. 30 § 3, 4 i 5 k.p. i art. 39 k.p., podczas gdy przedmiotowa umowa była umową na czas wykonywania określonej pracy - pełnienia przez powoda funkcji w zarządzie pozwanej - i uległa rozwiązaniu z mocy prawa w trybie art. 30 § 1 pkt 5 k.p. na skutek odwołania powoda z funkcji członka zarządu pozwanego przez fundatora, to jest podmiot uprawniony do odwoływania członków zarządu pozwanego na podstawie art. 9 ust. 5 statutu pozwanego; (-) przez przyjęcie, że łącząca strony umowa o pracę była umową na czas określony, a nie umową na czas wykonywania określonej pracy, podczas gdy Sąd oparł takie stanowisko z pominięciem dowodów z zeznań świadka T.K. i przesłuchania strony pozwanej, których przeprowadzenie pozwoliłoby na ustalenie rzeczywistego zamiaru stron przy zawieraniu przedmiotowej umowy o pracę, czego Sąd nie uczynił i błędnie oparł się na dosłownym jej brzmieniu. Skarżąca podniosła również zarzut naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez pominięcie dowodu z zeznań świadka T.K. na skutek uznania, że jest to dowód spóźniony, podczas gdy wniosek o przesłuchanie tego świadka został zawarty w treści odpowiedzi na pozew złożonej z zachowaniem wyznaczonego przez Sąd terminu, a zeznania tego świadka, który brał udział w zawieraniu umowy o pracę między powodem a pozwaną i posiada wiedzę na temat woli stron w zakresie charakteru umowy, umożliwiłyby prawidłową ocenę łączącej strony umowy o pracę jako umowy na czas wykonywania określonej pracy, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy; 2/ art. 299 k.p.c., przez pominięcie dowodu z przesłuchania strony pozwanej, podczas gdy dowód ten miał istotne znaczenie dla interpretacji łączącej strony umowy o pracę, w szczególności w zakresie zgodnej woli stron zawarcia umowy na czas wykonania określonej pracy a nie umowy o pracę na czas określony, i w konsekwencji - dla rozstrzygnięcia sprawy.

Zdaniem skarżącej, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż

zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego (które dotyczy pełnienia funkcji w organach spółek handlowych, a które - w ocenie pozwanej - w drodze analogii należy stosować do fundacji), jeśli umowa o pracę na czas pełnienia funkcji w organie spółki zawiera możliwość jej wypowiedzenia, to jest ona kontraktem na czas określony a nie na czas wykonywania określonej pracy. *A contrario*, jeżeli strony w umowie o pracę na czas określony nie wprowadziły zapisu o możliwości jej rozwiązania za wypowiedzeniem, to taką umowę należy uznać na umowę o pracę na czas wykonywania określonej pracy, która wygasa wskutek odwołania pracownika z pełnionej funkcji w zarządzie. W związku z powyższym, skoro strony w zawartej umowie o pracę na czas określony nie wprowadziły zapisu o możliwości jej rozwiązania za dwutygodniowym okresem wypowiedzenia, to w oparciu o wskazane orzecznictwo Sądu Najwyższego oczywistym pozostaje, że zawarta umowa o pracę stanowiła umowę o pracę na czas wykonywania określonej pracy (pełnienia funkcji członka zarządu przez powoda), która uległa rozwiązaniu w momencie odwołania powoda z pełnionej funkcji w zarządzie pozwanej fundacji.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg

ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r.,

II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej skarżąca powołała się jedynie na orzecznictwo Sądu Najwyższego, nie wskazując, w kwalifikowanym naruszeniu jakiego przepisu upatruje tej przesłanki przedsądu. Argumentów za istnieniem tejże przesłanki należałoby zatem poszukiwać w innych

elementach konstrukcyjnych skargi kasacyjnej, tj. w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu. Nie jest to jednak rolą Sądu Najwyższego na etapie badania kryteriów przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Można jedynie zauważyć, że zgodnie z art. 65 § 2 k.c. w umowach należy badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy. W niniejszej sprawie Sady obu instancji dokonując ustaleń faktycznych stwierdziły, że strony zawarły umowę na czas określony a nie na czas wykonania określonej pracy. Podkreśliły przy tym, że zawarta przez powoda umowa wyraźnie odnosi czas jej trwania do okresu trwania kadencji zarządu, a nie do czasu pełnienia przez K.P. funkcji wiceprezesa zarządu (uzasadnienie s. 5; por. dla odmiennego stanu faktycznego uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2007 r., I PK 213/06, OSNP 2008 nr 5-6, poz. 63). Natomiast z ustaleń poczynionych w powoływanej przez skarżącą sprawie, do której odnosi się wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2011 r., I UK 316/10 (niepublikowany), wynikało, że umowa o pracę została zawarta na czas pełnienia przez odwołującego się funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki. W związku z powyższym Sąd Najwyższy podzielił stanowisko wyrażone w swoich wyrokach z dnia 25 stycznia 2007 r., I PK 213/06 (OSNP 2008 nr 5-6, poz. 63) oraz z dnia 20 marca 2009 r., I PK 182/08 (Monitor Prawa Pracy 2009 nr 10, s. 533), zgodnie z którym umowa o pracę zawarta na czas pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki handlowej jest umową o pracę na czas wykonywania określonej pracy (art. 25 § 1 k.p.). Zgodził się bowiem z poglądem, że nie ma przeszkód prawnych dla związania czasu trwania umowy o pracę z pełnieniem funkcji w zarządzie. Także w uzasadnieniu powoływanego przez skarżącą wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009 r., I PK 182/08 (niepublikowanego), którego teza brzmi „umowa o pracę zawarta na czas pełnienia funkcji członka zarządu spółki handlowej, jeżeli przewidziano możliwość jej wcześniejszego wypowiedzenia, nie może być kwalifikowana jako umowa na czas wykonania określonej pracy (art. 25 § 1 zdanie pierwsze k.p.), chyba że strony niewątpliwie kierowały się zamiarem zawarcia takiej umowy, a z okoliczności wynika, iż bez postanowienia dotyczącego wypowiedzenia - które w tej sytuacji może zostać uznane za nieważne (art. 18 k.p.) - tego rodzaju umowa o pracę i tak przez strony zostałaby zawarta (art. 58 § 3 k.c. w związku z art. 300 k.p.)”, wskazano w tym zakresie na wagę ustaleń faktycznych

dokonanych przez Sąd drugiej instancji.

Powołane przez skarżącą wyroki Sądu Najwyższego zapadły zatem w odmiennych stanach faktycznych, co czyni niesłuszną tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej z uwagi na sprzeczność zaskarżonego orzeczenia z prezentowaną w judykaturze wykładnią przepisów prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

as